

Místní národní výbor Hyršov

1945-1976

Inventář

EL NAD č.: 587

AP č.: 327

Monika Žáčková

Horšovský Týn 2011

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního fondu	4
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	8
III. Archivní charakteristika archivního fondu	8
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	8
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	9
Seznam použitých pramenů a literatury	10

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk	12
Inventární seznam	13

Úvod

I. Vývoj původce archivního fondu

Ves Hyršov, poprvé v písemných pramenech uváděna v roce 1676, leží asi 6 km jižně od Kdyně v klidné krajině obklopené příhraničními lesy. Roku 1930 v Hyršově žilo 257 obyvatel, převážně německé národnosti, v 51 domech. Před válkou ves náležela k příhraničním letoviskům. Po válce vylidněná ves značně zchátrala. První poválečné sčítání v roce 1950 vykázalo v Hyršově 99 obyvatel a podle posledního sčítání obyvatelstva v roce 2001 bylo zjištěno, že trvale žijících obyvatel v obci je 139 ve 32 domech.

Po skončení druhé světové války byly jako správní orgány obcí zřízeny národní výbory (právní základ položen ústavním dekretem prezidenta republiky o národních výborech a Prozatímním národním shromáždění č. 18/1944 Úředního věstníku čsl. ze dne 4. prosince 1944). Národní výbory tak nahradily do té doby fungující obecní úřady. V pohraničních oblastech s většinou státně nespolehlivého obyvatelstva byly pro dočasnou správu obcí jmenovány okresními národními výbory místní správní komise mající tutéž pravomoc jako místní národní výbory. Pro obec Hyršov byl jmenován místním správním komisařem Josef Jehlík, který byl zároveň místním správním komisařem i pro přilehlou obec Šprymberk (v roce 1950 Vyhláškou ministerstva vnitra č. 3/1950 Sb., o změnách úředních názvů míst, přejmenována na Pomezí) a obec Chalupy, neboť v těchto obcích žilo po ukončení 2. světové války v květnu 1945 pouze německé obyvatelstvo. Během druhé poloviny roku 1945 byl předsedou Místní správní komise Hyršov jmenován František Jílek, místopředsedou Josef Kadlec, pokladníkem Josef Berka, členem rady Václav Jakl, František Halama a Antonín Seidl.

V roce 1945 byl hyršovským a šprymberským Němcům konfiskován majetek. Z pětaticeti konfiskovaných usedlostí ve Šprymberku bylo 23 navrženo ke zbourání kvůli špatnému stavu budov (několik domů v obci na konci války vyhořelo v důsledku dělostřelby). V roce 1946 byli Němci odsunuti, seznamy osob určených k odsunu čítají v Hyršově 357 jmen a ve Šprymberku 232 jmen.

Místní správní komise měly být nahrazeny místními národními výbory na základě výsledků voleb do Ústavodárného národního shromáždění podle §2 a § 11, odst. 2 vládního nařízení č. 120/1946 Sb., o obnovení národních výborů na podkladě výsledků voleb ze dne 27. května 1946. Datum přesného vzniku Místního národního výboru v Hyršově není znám. V roce 1946 se již jako předseda Místního národního výboru Hyršov objevuje Václav Jakl a MNV Hyršov nadále zůstává správcem obce Šprymberk.

Ve věcech státní správy byly národní výbory podřízeny vládě, byla uplatňována podřízenost národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně. V kompetenci národních výborů byla evidence obyvatelstva, spolkové a shromažďovací záležitosti, věci státního občanství, dohled nad živnostenskými záležitostmi, školstvím, zdravotní a sociální péčí, správa obecního majetku.

Vnitřní organizaci stanovil Prozatímní organizační řád místních národních výborů schválený v září 1947. Ten rozlišoval národní výbor jako volený sbor (složky národního výboru - rada, předseda, referenti a komise) a úřad národního výboru, který většinou tvořil personál bývalého obecního úřadu. Hlavním orgánem bylo plénum, které rozhodovalo o nejdůležitějších záležitostech obce a volilo další orgány národního výboru, především radu. Ta vykonávala rozhodnutí pléna, měla i určité rozhodovací pravomoci a řídila zaměstnance národního výboru. Jako poradní orgány rady byly plénum voleny komise národního výboru, jejichž působnost se vztahovala na celou obec. V každé obci musela být zřízena finanční komise, roku 1947 byly zřizovány mimořádné vyživovací komise. V komisích mohli zasedat i nečlenové národního výboru. Na základě systemizačního plánu mohl místní národní výbor zaměstnávat obecní zaměstnance.

Na základě zákona č. 213/1948 Sb. z 21. července 1948, o úpravě některých poměrů na ochranu veřejných zájmů, byly dodatečně legalizovány personální čistky, ke kterým došlo po únoru 1948. Ústavní zákon č. 150/1948, Ústava Československé republiky, stanovil, že národní výbory jsou nositeli a vykonavateli státní moci. Samospráva postupně zanikala a činnost národních výborů byla postátněna. Vládním nařízením č. 14/1950 Sb. ze dne 28. února 1950, o organizaci místních národních výborů, se Místní národní výbor Hyršov zařadil podle počtu obyvatel mezi národní

výbory I. kategorie. Po volbách v květnu roku 1950 se konala 1. června 1950 ustavující schůze MNV Hyršov, na které byl zvolen předsedou MNV opět Václav Jakl a místopředsedou Jaroslav Veselák. V menších obcích rozhodovala rada ve sboru a jen výjimečně se vyskytli referenti. Nyní byla zřízena funkce tajemníků i u místních národních výborů, kde se stali pomocníky a výkonnými orgány předsedy. Místního tajemníka ustanovovalo plenární zasedání MNV a ve funkci jej potvrzoval předseda ONV. Vládním nařízením č. 119/1951 Sb. ze dne 11. prosince 1951, o tajemnicích místních národních výborů, byli místní tajemníci ustanovováni u všech místních národních výborů, výjimečně mohlo mít se souhlasem KNV několik místních národních výborů jednoho společného místního tajemníka.

Podle vyhlášky ministerstva vnitřní č. 369/1950 Ú. 1. ze dne 16. 6. 1950 svoji činnost zastavily mimořádné vyživovací komise. Pracovními orgány plenárního zasedání (termín plenární zasedání nahradil termín plenární schůze) byly komise. Místní národní výbory I. a II. kategorie zřizovaly tyto stálé komise: zemědělskou, finanční, pro kulturu, osvětu a zdravotnictví, pro výstavbu obce a výjimečně pro místní hospodářství. Navíc mohly být zřizovány komise podle místních podmínek a dočasných potřeb.

Rada Okresního národního výboru Domažlice se na své schůzi konané dne 6. 2. 1953 usnesla zrušit dosavadní společné správy obcí a ve smyslu § 18 odst. 2 dekretu č. 121/1945 Sb., ve znění pol. 25 a 26 p. ř. C vl. nař. č. 116/1949 s předchozím souhlasem ministerstva vnitřní sloučit takto dosud spravované obce trvale s obcí, která je dosud spravovala, pod společný místní národní výbor. V důsledku tohoto usnesení se obec Šprymberk, nyní nazývána již Pomezí, sloučila s obcí Hyršov. Během let 1950-1953 se projednávalo, z důvodu nedostatečného osídlení obce, sloučení MNV Chalupy a MNV Pláně s MNV Hyršov. Kdy skutečně ke sloučení došlo není jednoznačné, pravděpodobně již před rokem 1953. Konečné rozhodnutí z roku 1953, o sloučení obce Chalupy a Pláně s MNV Hyršov, dokládá zápis ze schůze rady ONV Domažlice ze dne 6. 2. 1953. Chalupy, Pláně, Pomezí a Sruby se tak staly osadou obce Hyršov.

Na veřejné schůzi MNV Hyršov konané 21. 4. 1953 došlo ke změně některých členů pléna MNV a především předsedy MNV. Stávajícího předsedu MNV Václava Jakla, který v té době vykonával i funkci předsedy JZD, vystřídal Jaroslav Veselák. Václav Jakl zůstal nadále jako člen pléna MNV.

V roce 1954 byl přijat ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech, zákon č. 13/1954 Sb., o národních výborech, a č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, na jehož základě proběhly volby do národních výborů. Předsedou Místního národního výboru Hyršov byl na ustavující schůzi konané 25. 5. 1954 zvolen staronový předseda Jaroslav Veselák, náměstek Josef Berka a tajemník Karel Potužník. Zároveň proběhla i volba členů jednotlivých komisí MNV.

Dosud byli členové národních výborů jmenováni okresním národním výborem na návrh Národní fronty. Volební období bylo tříleté. Místní národní výbory ve svém obvodu organizovaly a řídily hospodářskou, kulturní a společenskou výstavbu. Nově bylo orgánem státní moci plenární zasedání, orgánem státní správy rada. Referentský systém byl zrušen. Rozhodnutím krajského národního výboru mohl být zřízen i jeden místní národní výbor pro víc obcí. Místní národní výbory se měly scházet ke svým zasedáním nejméně jednou za měsíc, na nich projednávaly úkoly celostátního a místního významu, zejména roční plány rozvoje hospodářství obce, rozpisy plánů výroby a výkupu a kontrolu jejich plnění, rozpočty, účetní výkazy a závěrky, zajištění zemědělských prací, rozvoj JZD, plnění dodávek, otázky zásobování a poskytování služeb obyvatelstvu, rozvoje kulturního života a zdravotní péče.

Rada místního národního výboru zajišťovala plnění úkolů podle usnesení místního národního výboru, usnesení národních výborů vyšších stupňů a jejich rad a podle směrnic vlády. Na svých schůzích projednávala úkoly rozvoje zemědělské výroby, hodnotila plnění kvót zemědělského výkupu, stav služeb obyvatelstva a kulturního života v obci. Přípravovala program a návrhy usnesení pro zasedání místního národního výboru a předkládala mu zprávy o své činnosti, organizovala socialistické soutěžení. Na pomoc si rada mohla zřizovat pomocné komise jako své poradní orgány. Radu místního národního výboru tvořili předseda, jeho náměstek, tajemník a další členové rady.

Povinností tajemníka bylo pomáhat předsedovi místního národního výboru při organizování činnosti, vyhotovovat zápisy ze zasedání MNV a schůzí rady, vést evidenci členů MNV a evidenci usnesení. Byl zodpovědný za vedení evidencí půdy, hospodářských zvířat, za účetní a jiné předepsané evidence a vykonával administrativní práce, pokud je neobstarával jiný pracovník.

Pracovním a kontrolním orgánem plenárního zasedání byly stálé komise, které neměly rozhodovací pravomoc a byly odpovědné přímo národnímu výboru. Byly voleny z členů místního národního výboru. Převážně byly zřizovány zemědělské, finanční a kulturní komise.

Vládním nařízením č. 64/1957 Sb., o místní bezpečnosti, byla působnost místních národních výborů rozšířena o místní záležitosti veřejného pořádku a bezpečnosti osob a majetku. Vládním nařízením č. 6/1958 Sb., ze dne 14. 3. 1958, o změnách působnosti v oboru občanské kontroly obchodu a provozoven, byla na výkonné orgány místních národních výborů přenesena činnost a jmenování občanských kontrolorů.

Volbám v květnu 1957 předcházela novelizace zákonů o národních výborech (zákon č.10/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o národních výborech), která změnila počty jejich členů tak, že na místní úrovni jich přibýlo na úkor okresních národních výborů. V obcích do 400 obyvatel měly mít místní národní výbory 9 až 11 členů - podrobněji to určoval zákon č. 11/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o volbách do národních výborů. Podle zápisu z ustavujícího zasedání členů MNV Hyršov, konaného dne 29. května 1957, byl předsedou Místního národního výboru Hyršov zvolen Jan Svoreň, tajemníkem MNV Bohuslav Kolbek (někdy uváděn jako Kohlbeck či Kohlbeek) a členem rady Helena Myšičková. Téhož dne proběhla i volba jednotlivých komisí MNV. Zřízena byla komise zemědělská v čele se Štefanem Brachnou, finanční komise v čele s Antonínem Kreslem a kulturní komise v čele s Janem Kubovcem. Na veřejném zasedání pléna MNV Hyršov dne 28. 7. 1959 byla za odcházejícího předsedu MNV Jana Svoreně jmenována Helena Myšičková.

Výrazné změny ve vývoji národních výborů představoval rok 1960. Ústavní zákon č. 35/1960 Sb., o změně ústavního zákona o volbách do Národního shromáždění a o volbách do Slovenské národní rady a ústavního zákona o národních výborech, předcházela novému územnímu uspořádání státu, které bylo kodifikováno zákonem č. 36/1960 Sb., o územním členění státu. Ten stanovil, že z důležitých společenských zájmů, zejména pro další rozvoj zemědělské výroby a pro hospodářskou a kulturní výstavbu obcí, lze vytvořit, zrušit nebo sloučit obce nebo provést změnu jejich území. Podle zákona č. 39/1960 Sb., o volbách do národních výborů, se do nich volili poslanci (dříve členové) na čtyřleté volební období. Podle zápisu ze slavnostního zasedání Místního národního výboru v Hyršově, které se konalo 25. června 1960, byla předsedou MNV zvolena opět Helena Myšičková, náměstkem Rudolf Kohlbeek, tajemníkem Jan Hirschau, členem rady Antonín Kresl a Bohuslav Kolbek. Plénum doplnil Jan Kubovec, Stanislav Vodička, Marie Jaklová a Václav Benda.

Vládní nařízení č. 71/1960 Sb., z 10. 6. 1960, o rozšíření pravomoci a odpovědnosti národních výborů a o uspořádání a činnosti jejich orgánů, stanovilo hlavní úkoly místních a městských národních výborů obecně a pro jednotlivé úseky jejich činnosti. Všechny úkoly, pokud nebyly vyhrazeny plénu nebo radě MNV, řešily a zabezpečovaly komise národního výboru. Místní národní výbory zřizovaly zpravidla komisi plánovací, finanční, zemědělskou, školskou a kulturní, pro služby a místní výrobu, pro výstavbu a ochranu veřejného pořádku, v menších obcích pak zpravidla společnou plánovací a finanční komisi.

Rada ONV Domažlice vyhlásila podle § 50 zák. č. 35/60 Sb. doplňovací volby u MNV Hyršov na 25. 2. 1962 s tím, že volby budou řídit tytéž komise jako při celostátních volbách v roce 1960. Za člena pléna MNV Stanislava Vodičku byl zvolen pan Ludvík. V listopadu téhož roku proběhly další doplňovací volby, členem MNV Hyršov byl zvolen Jaroslav Veselák.

Po volbách konaných v roce 1964 byla 6. 7. 1964 na ustavující schůzi pléna MNV předsedou MNV zvolena Helena Myšičková (v této funkci vytrvala až do roku 1971), místopředsedou Karel Šimánek, tajemníkem Bohuslav Kohlbeek, členem rady Antonín Kresl a Jan Petrželka.

Zákon č. 65/1965 Sb., o národních výborech, poskytoval právní základ k dalšímu rozšíření

pravomoci a odpovědnosti NV a vymezoval okruh hospodářství, za jehož řízení národní výbory zodpovídaly. MNV měly zřizovat a spravovat podniky a zařízení poskytující služby obyvatelstvu. Zabezpečovaly zemědělskou výrobu, staraly se o výkup zemědělských výrobků, rozvoj služeb a místní výroby. Odpovídaly za bytovou politiku obce, spravovaly školská, kulturní a jiná zařízení a vyřizovaly běžné záležitosti občanů.

Úkoly MNV na úseku sociálních věcí stanovila vyhláška č. 108/1964 Sb., z 8. 6. 1964, o působnosti národních výborů ve věcech sociálního zabezpečení.

Zákon č. 69/1967 Sb., o národních výborech, který s několika změnami platil až do roku 1990, vycházel z dosavadního vývoje právního řádu a posiloval postavení NV v jejich územních obvodech. Vymezoval jejich vzájemné vztahy k jiným územním a ústředním orgánům a zaváděl nové vztahy v oblasti řízení národního hospodářství a označil je za orgány socialistické státní moci a správy v krajích, okresech a obcích. K tomu ovšem připojil ještě konstatování věcně nesmyslné, podle kterého byly národní výbory "státní orgány, které mají ve své činnosti samosprávný charakter". Počty poslanců a členů rady byly stanoveny podle velikosti obcí. Od roku 1967 se zvýšil minimální počet poslanců i u malých obcí na 11 a počet členů rady zůstal nezměněn.

Na úseku služeb a místní výroby mohly místní národní výbory zřizovat a spravovat podniky a rozpočtové organizace komunálních služeb, provozovny místní výroby stavebních hmot a neplánované drobné provozovny.

Po roce 1967 došlo i k četným ústavním změnám. Ústava z roku 1960 byla podstatně pozměněna zákonem č. 143/1968 Sb., o československé federaci, ústavním zákonem č. 125/1970 Sb. a ústavním zákonem č. 43/1971 Sb. Volební období NV bylo stanoveno na 5 let.

Během roku 1970 se složení členů MNV pozměnilo, neboť v tomto roce zemřel poslanec MNV Václav Benda a Jaroslav Veselák. Náměstkem MNV se nově stal František Slaba a členem rady MNV Karel Potužník. V roce 1971 vystřídal ve funkci předsedy MNV Helenu Myšičkovou František Slaba. Tajemníkem byl zvolen Bohuslav Kolbek, místopředsedou Zdeněk Šperl, účetním Antonín Kresl a členem rady Marie Hrdličková.

Za orgány národních výborů zákon pokládal plénum, radu, komise, správní komise, odbory a zvláštní orgány. Hlavním orgánem zůstalo plenární zasedání s vymezenou výhradní působností. Rada zůstala hlavním výkonným orgánem se všeobecnou působností. Vykonávala rozhodnutí pléna a také rady národního výboru vyššího stupně. Předseda NV řídil zasedání pléna a rady, spolu s tajemníkem podepisoval usnesení, navenek národní výbor reprezentoval. Ve střediskových obcích zřizovaly MNV na základě vládního doporučení komise, které se měly znovu více specializovat na své iniciativní a kontrolní poslání vůči organizacím, které NV řídil a spravoval. Jejich výkonné funkce byly omezeny na ty záležitosti, které jim určilo plénum.

Místní národní výbory řídily mateřské a základní školy, knihovny a další kulturní zařízení, místní komunikace, komunální služby, prováděly opatření k zásobování, vedly evidenci obyvatelstva, spadalo pod ně bytové hospodářství, ochrana lesů a půdy a také rostlinná a živočišná výroba, také mohly založit státní podnik. Jejich vyjádření si navíc musely vyžádat všechny jiné státní orgány při svých krocích dotýkajících se občanů dané obce.

V obci Hyršov fungovalo Zemědělské strojní družstvo Hyršov, jehož přetvořením v roce 1950 bylo ustaveno JZD. Jednotné zemědělské družstvo v Hyršově pracovalo samostatně do roku 1956, dnem 1. 12. 1956 bylo převedeno do Státního statku Domažlice. V obci byla také škola, zprvu německá, kterou navštěvovaly děti z Hyršova, Chalupy, Pláně a Šprymberku. Po osvobození pak byla zřízena škola česká, v níž bylo zahájeno vyučování ve školním roce 1946/1947. V obci fungovala také mateřská škola, místní knihovna a obchod. Postupně byly v obci zakládány různé dobrovolné organizace, jako například MO ČSČK, MO KSČ, ČSŽ, SSM a Místní hasičská jednota Hyršov.

Usnesením 23. plenárního zasedání ONV Domažlice ze dne 27. 2. 1976 bylo rozhodnuto sloučit, s účinností od 1. dubna 1976, Místní národní výbor Hyršov (obec Hyršov s osadou Chalupy, Pláně, Pomezí a Sruby) s Místním národním výborem Všeruby v jeden celek s názvem Místní národní výbor Všeruby. Místní národní výbor Hyršov tímto definitivně zanikl.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

První záznam o předání archivního materiálu MNV Hyršov do Státního okresního archivu Domažlice v Prvotní evidenci archiválií SOkA Domažlice pochází z 20. 7. 1971 (číslo přírůstku 29/71). Podle dochovaného skartačního návrhu (čj. 151/71), uloženého ve spisu o fondu, se jednalo o korespondenci MNV z let 1954-1963 a hlavní knihy, deníky a pokladní knihy z let 1945-1963. V roce 1976 byly do SOkA Domažlice, podle skartačního návrhu z 24. 3. 1976, předány archiválie z let 1964-1970. V obou případech se jednalo o neuspořádaný materiál v rozsypu. Jiné záznamy o předání archiválií nejsou v SOkA Domažlice zaznamenány.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Archivní fond Místní národní výbor Hyršov je uzavřeným archivním fondem, který obsahuje písemnosti z let 1945-1976.

Z torza dochovaných archiválií je zřejmé, že v době svého vzniku nebyly u původce archivního fondu důsledně evidovány a ukládány podle platných spisových plánů. Ukládací znaky nebyly na písemnostech vyznačovány, proto bylo při jejich pořádání použito umělé pořádací schéma.

S ohledem na předešlé pořádací práce, které byly prováděny podle umělého pořádacího schématu na základě Ukládacího a skartačního plánu pro MNV, vypracovaného podle instrukce MV ČSR č. 12/1987 (Věstník vlády ČSR pro národní výbory 1987, částka 7), a podle spisové agendy MNV Jesenná v roce 1987, v okrese Gottwaldov, dnes Zlín, byl i tento archivní fond zpracován podle uvedeného pořádacího schématu. Při zpracování archivního fondu bylo přihlédnuto k Metodickému pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni č. j. SOAP/006-3120-2007. Formální zpracování inventáře bylo provedeno dle Metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek č. j. SOAP/006-0767/2010 z 12. 3. 2010.

V evidenci PEvA pravděpodobně došlo k chybnému primárnímu zápisu, proto se před inventarizací neshodovaly údaje o rozsahu archivního fondu a o počtu evidenčních jednotek se skutečným stavem.

Podle § 20 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, byly písemnosti zařazeny do dvou kategorií. Do první kategorie byly zařazeny zápisy ze schůzí pléna MNV a rady MNV (inv. č. 1-2) a kronika obce (inv. č. 42). Ostatní písemnosti (inv. č. 3-41, 43-75) byly zařazeny do kategorie druhé. Fyzický stav archivního fondu je dobrý, proto nejsou nutné konzervátorské ani restaurátorské zásahy. Jazykem archivního fondu je čeština.

Při inventarizaci archivního fondu byla v roce 2010 z archivního fondu Místní národní výbor Hyršov přesunuta (č. j. SOAP/010-0849/2010) do archivního fondu Místní národní výbor Chalupy (číslo listu NAD 202) hlavní kniha z roku 1950 a hlavní kniha z roku 1951.

Protokolem o vyřazení archiválií z evidence NAD z důvodu přehodnocení významu podle § 17 odst. 3 zákona č. 499/2004 Sb. v platném znění bylo z archivního fondu Místní národní výbor Hyršov při pořádání a inventarizaci vyřazeno 0,01 bm písemností z let 1948-1949. Protokol o vyřazení archiválií z evidence NAD ze dne 10. 11. 2010, č. j.: SOAP/010-0853/2010 je uložen ve spisu o fondu.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond Místní národní výbor Hyršov náleží mezi torzovitě dochované fondy národních výborů. Obsahuje nepatrné informace o politických, správních a hospodářských dějinách obce.

Nejvíce informací o celkové činnosti a historii MNV je zachyceno v mezerovitě dochovaných zápisech se zasedání pléna MNV a v zápisech ze zasedání rady MNV z let 1950-1976 (inv. č. 1-2). Zachycují činnost MNV, práci jednotlivých členů a funkcionářů národního výboru,

činnost jednotlivých komisí MNV, zabývají se finančním hospodařením obce, projednáváním instrukcí a usnesení rady ONV, týkají se i záležitostí školy, zásobování obyvatelstva, požární ochrany a zvelebování obce. Dále zachycují informace týkající se zemědělství v obci, především zajišťování plnění plánů a dodávek zemědělské výroby, postupů prací v živočišné a rostlinné výrobě, podávají obraz o činnosti JZD a ČSSS. Doklady o fungování místní správní komise a přesném vzniku MNV Hyršov se bohužel nedochovaly, zápisy z pléna a rady MNV z tohoto období v archivním fondu chybějí.

Domovní knihy pro přihlášky a odhlášky osob (inv. č. 9-24) sledují pohyb osob žijících v daném čísle popisném. Dokládají, kdo a kdy se do obce odkud přistěhoval či kdy se z pobytu z obce odhlásil.

Finanční hospodaření místního národního výboru je zachyceno v hlavních knihách (inv. č. 25-31, K 17-K 23), které se však dochovaly pouze z let 1948-1953. V ostatním období finanční hospodaření nastiňují pouze pokladní a peněžní deníky (inv. č. 32-41, K 24-K 33) a písemnosti uložené pod inv. č. 56.

Odsun Němců (inv. č. 46) obsahuje mimo jiné jmenný seznam osob německé národnosti určených k odsunu. Za zmínku stojí inv.č. 51, převod správy národního majetku. Obsahuje doklady týkající se správy některých budov v Hyršově, například farní budovy, kláštera a mlýna.

Kronika obce (inv. č. 42, K 34) byla založena v roce 1953 a obsahuje pouze jediný zápis. V kronice je popsán zeměpisný obraz krajiny kolem Hyršova, geologické a mineralogické složení a historický vývoj (přibližně do 17. století) širokého okolí Hyršova. Podle zápisu ze skartační dohlídky MNV v roce 1971, kronika dále nebyla vedena, neboť pověřený kronikář, bývalý řídící učitel, z obce odešel.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Ve Státním okresním archivu Domažlice v roce 1990 archivní fond Místní národní výbor Hyršov uspořádal Viktor Mastný a v roce 1996 Pavla Karásková. V roce 2010 a 2011 archivní fond pořádala a podle poslední platné metodiky inventurní seznam a archivní pomůcku sestavila Monika Žáčková.

Horšovský Týn dne 22. 4. 2011

Monika Žáčková

Seznam použitých pramenů a literatury

a) Prameny

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice 1945-1960: inv. č. 26, K 26.

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice 1945-1960: inv. č. 306, sign. I/17, k. č. 30.

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice 1945-1960: inv. č. 307, sign. I/18, k. č. 30.

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice 1945-1960: inv. č. 314, sign. I/21, k. č. 41.

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice 1945-1960: inv. č. 337, sign. III/5 e, k. č. 76.

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice 1945-1960: inv. č. 512, sign. 173, k. č. 420.

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice 1945-1960: inv. č. 715, sign. 045.1, k. č. 514.

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice 1960-1990: inv. č. 1256, č. knihy K 302.

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice 1960-1990: inv. č. 1649, sign. 108, N 962.

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice 1960-1990: inv. č. 1889, sign. 603/2, N 1617.

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice 1960-1990: inv. č. 1889, sign. 603/2, N 1620.

SOkA Domažlice, Okresní národní výbor Domažlice 1960-1990: inv. č. 1891, sign. 604, N 1623.

b) Literatura

Historický lexikon obcí České republiky 1869 – 2005. I. a II. díl, Praha : 2006.

Seznam obcí v zemích českých podle správního rozdělení z 1. února 1949, Praha : 1949.

Statistický lexikon obcí v republice Československé, vydán ministerstvem vnitra a Státním úřadem statistickým na základě sčítání lidu z 1. prosince 1930, Praha : 1934.

ČECHOVÁ Gabriela. Vývoj organizace a působnosti národních výborů v českých zemích 1945 – 1960. *Archivní časopis*, 1962, roč. 12, str. 129-153.

FUSEK Jaroslav. *Organizace a působnost místních národních výborů*. Příručka pro národní výbory. Praha : 1947.

NUHLÍČEK Josef. Spisová služba národních výborů v letech 1945-1955. *Archivní časopis*, 1955, roč. 5, str. 135-146.

ŠMILAUEROVÁ Eva. Správní vývoj a diplomatika písemností okresních národních výborů v letech 1945-1960. *Sborník archivních prací*, 1982, roč. 32, str. 43-166.

ŠTROBLÍK Vladimír. Vývoj místních a městských národních výborů na území české republiky (1945-1990). *Archivní časopis*, 2001, roč. 51, str. 73-89.

ŠULC Stanislav. *Národní výbory, vývoj, právní základy, poslání, práce*. Brno : 1946.

Seznam použitých zkratk

AP	archivní pomůcka
bm	běžný metr
č.	číslo
č. j.	číslo jednací
č. kn.	číslo knihy
čp.	číslo popisné
ČSSS	Československý státní statek
ČSŽ	Český svaz žen
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
ev. jedn.	evidenční jednotka
Inv. č.	inventární číslo
JZD	jednotné zemědělské družstvo
k. č.	karton číslo
k. ú.	katastrální území
KNV	krajský národní výbor
MNV	místní národní výbor
MO ČSČK	místní organizace Československý červený kříž
MO KSČ	místní organizace Komunistická strana Československa
MV ČSR	Ministerstvo vnitra Československé republiky
NV	národní výbor
ONV	okresní národní výbor
roč.	ročník
Sb.	Sbírka zákonů
sign.	signatura
SOAP	Státní oblastní archiv Plzeň
SOkA	státní okresní archiv
SSM	Socialistický svaz mládeže
Ú. l.	Úřední list

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
---------	-------	---------------	-------------

1. Orgány národního výboru

1	Zápisy ze schůzí pléna	1950-1976	N 1
2	Zápisy ze schůzí rady	1951-1976	N 1
3	Zápisy ze schůzí finanční komise	1961-1969	N 1
4	Zápisy ze schůzí zemědělské komise	1956, 1965	N 1
5	Zápisy ze schůzí stavební komise	1962	N 1
6	Zápisy ze schůzí školské a kulturní komise	1961-1962	N 1
7	Zápisy ze schůzí komise pro ochranu veřejného pořádku	1959-1964	N 1
8	Zápisy ze schůzí výboru žen	1954-1962	N 1

2. Úřad národního výboru

I. Úřední knihy

A. Evidenční

9	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob žijících v Hyršově, Pomezí, Srubech	1953-1960	K 1
10	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob žijících v Hyršově čp. 3	1954-1955	K 2
11	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob žijících v Hyršově čp. 8	1945-1953	K 3
12	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob žijících v Hyršově čp. 14	1948-1947	K 4
13	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob žijících v Hyršově čp. 17	1958	K 5
14	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob žijících v Hyršově čp. 25	1954-1956	K 6
15	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob žijících v Hyršově čp. 28	1954-1957	K 7

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
16	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob žijících v Hyršově čp. 42	1945-1954	K 8
17	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob žijících v Hyršově čp. 51	1946-1955	K 9
18	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob žijících v Hyršově čp. 54	1947-1957	K 10
19	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob žijících v Hyršově čp. 57	1954-1955	K 11
20	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob žijících v Hyršově čp. 58	1947-1956	K 12
21	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob žijících v Hyršově čp. 60	1955-1956	K 13
22	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob žijících v Hyršově čp. 61	1956-1961	K 14
23	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob žijících v Hyršově čp. 63	1956-1960	K 15
24	Domovní kniha pro přihlášky a odhlášky osob žijících v Chalupách	1954-1955	K 16
B. Účetní			
25	Hlavní kniha obce Hyršov	1948	K 17
26	Hlavní kniha obce Hyršov	1949	K 18
27	Hlavní kniha obce Hyršov	1950	K 19
28	Hlavní kniha obce Hyršov	1951	K 20
29	Hlavní kniha obce Hyršov	1953	K 21
30	Hlavní kniha obce Šprymberk	1948	K 22
31	Hlavní kniha obce Šprymberk	1949	K 23
32	Pokladní deník	1946-1947	K 24
33	Pokladní deník	1954	K 25

Inv. č	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
34	Pokladní deník	1956	K 26
35	Peněžní deník	1954	K 27
36	Peněžní deník	1955	K 28
37	Peněžní deník	1956	K 29
38	Peněžní deník	1957	K 30
39	Peněžní deník	1959	K 31
40	Peněžní deník	1960	K 32
41	Peněžní deník	1963	K 33

C. Pamětní

42	Kronika obce	1953	K 34
----	--------------	------	------

II. Spisový materiál

A. Registraturní pomůcky

43	Podací protokol	1947	R 1
44	Podací protokol	1955	R 2

B. Spisy

Všeobecné záležitosti, činnost MNV

45	Evidence členů komisí při MNV	sine dato	N 2
46	Odsun Němců	1945-1957	N 2
47	Statistické výkazy pasportu občanského vybavení	1969	N 2
48	Ekonomický rozbor MNV	1960	N 2
49	Větrná smršť (poškození budovy MNV)	1966	N 2
50	Seznam osob povolanych k úřadu porotců	1948	N 2
51	Převod správy národního majetku		

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
	(kulturní dům a hostinec čp. 11, klášter čp. 45, fara, čp. 12, čp. 25, čp. 34, čp. 35, čp. 40, čp. 43, čp. 51, čp. 54, čp. 56, čp. 57, čp. 61, čp. 62, silnice k. ú. Hyršov, Chalupy, Pláně, Pomezí, Sruby, harmonium)	1945-1962	N 2
52	Inventarizace majetku MNV	1957, 1961	N 2
53	Volby do Národního shromáždění Volby do MNV	1946 1968	N 2 N 2
54	Kontrola činnosti MNV	1960	N 2
55	Plán práce MNV	1947	N 2
Finance			
56	Rozpočty (rozpočty MNV 1950-1961, příjmy a výdaje MNV 1961, roční účetní výkazy MNV 1960-1966)	1950-1966	N 2
57	Daň domovní, daň ze mzdy	1960-1966	N 2
58	Věci konfiskační	1946-1950	N 2
59	Příděly nemovitostí, osídlenci (příděly nemovitostí Hyršov, Chalupy, Pláně, Pomezí 1946-1962, seznam osob dosídlených do obce Hyršov, Chalupy, Pomezí 1960, osídlenec V. Valečka čp. 29 Hyršov, osídlenec F. Halama čp. 3 Hyršov 1947, pachtovné z pozemků osídlenců 1946-1947)	1946-1962	N 2
60	Soupisy vkladních knížek přihlášených k soupisu podle dekretu prezidenta republiky č. 95/45 Sb. jako majetek obce	1947	N 2
Zemědělství, lesní a vodní hospodářství			
61	Změna kultury pozemku, hospodářsko-technické úpravy pozemků pro ČSSS farma Hyršov	1961-1964	N 2
62	Evidence půdy	1950-1964	N 2
63	Příkaz zásobovací revize ONV o odevzdání součástí odstředivek a máselnic	1947	N 2

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
64	Zemědělské družstevnictví (vznik JZD, členství v JZD, výrobní plán JZD, provozní řád JZD, investice)	1950-1956	N 2
65	Rozpis dodávkových úkolů	1966	N 2
66	Vodní hospodářství (nájemní smlouva na potok k. ú. Hyršov a Chalupy 1946, odvodnění pozemků k. ú. Chalupy 1962, místní vodovod Hyršov 1962-1966)	1946-1966	N 2
67	Lesy, honební výbor	1946-1951, 1960	N 2
Místní hospodářství, obchod, doprava			
68	Provozovna pohostinství Hyršov	1961	N 2
Výstavba a územní plánování			
69	Věci stavební 1950-1970, akce „Z“ 1966 (soupis akcí, kabiny), demolice Hyršov, Pomezí, Chalupy 1957	1950-1970	N 2
Kultura, církev, školství			
70	Místní lidová knihovna Hyršov	1960	N 2
71	Církevní majetek (fara)	1955	N 2
Požární ochrana a vnitřní správa			
72	Místní hasičská jednota Hyršov	1954-1959	N 2
73	Československá strana národně socialistická Hyršov a Chalupy (seznam členů)	[1945]-[1976]	N 2
74	Československé státní občanství	1947	N 2
75	Evidence obyvatel (muži nar. 1942, bytem Hyršov)	1960	N 2

Název archivní pomůcky:	Místní národní výbor Hyršov
Značka archivního fondu:	MNV Hyršov
Časový rozsah:	1945-1976
Počet evidenčních jednotek:	38 (34 úředních knih, 2 podací protokoly, 2 kartony)
Počet inventárních jednotek:	75
Rozsah v bm:	0,4 bm
Stav ke dni:	22. 4. 2011
Zpracovatel(é) archivního fondu:	Monika Žáčková
Zpracovatel(é) archivní pomůcky:	Monika Žáčková
Počet stran:	19
Počet exemplářů:	4
Schválil:	Mgr. Radka Kinkorová dne 22. 4. 2011 – č.j. SOAP/10-0324/2011